

PAJOR SÁNDOR FORDÍTÁSA

*Az erényes tolvajlás elixírje**Fordítói előszó¹*

A *Dharmacsaurjaraszájana*, azaz *Az erényes tolvajlás elixírje* több szempontból is érdeklődésre tarthat igényt. Műfaját tekintve mese, amely a becsületes „betyár” topozát mutatja be az ideologizált, meseszerű Indiában. A mű 276² versből áll szanszkrit nyelven, és túlnyomórészt slóka³ metrumban íródott. Az első vers, amely vélhetően későbbi betoldás, azt állítja, hogy a művet Gópálajogindra szerezte. A mese (az indiai irodalmat tekintve szinte példátlanul) nem egy nagyobb mesegyűjtemény része, hanem teljesen önálló mű, és egyetlen pálmalevélen maradt fenn. A dravida jövevényszavak és a nyelvezet arra enged következtetni, hogy a mű Ándhrapradésből vagy Tamil Naduból származik, s legfeljebb 200–300 éves lehet.

A *Dharmacsaurjaraszájana* címének lefordítása nehéz feladat elé állított, a *dharma* szó ugyanis meglehetősen túlterhelt terminus, egyaránt fordítható erénynek, erkölcsnek, törvénynek, filozófiai szövegekben viszont jelleget, sajátsgot jelent. A *dharma* az, ami születésétől fogva meghatározza az egyén életét: a király *dharmája*, hogy igazságosan uralkodjon, a pástor *dharmája*, hogy vigyázzon a jószágra, s még sorolhatnánk. Ez a mese a tolvajok *dharmáját* igyekszik bemutatni, a bráhmanáktól megszokott idealizált, nem leíró, hanem előíró jelleggel. Ugyan a címben lefordítottam a *dharma* kifejezést, de a műben több helyen lefordíthatatlanul hagytam, szabadon hagyva az értelmezés lehetőségét.

A tolvajlás a klasszikus ind felfogás szerint művészet. A *Mabábhárata* tizenkettedik könyvében olvasható egy híressé vált lista, amely a hatvannégy művészetet sorolja fel, köztük a tolvajlás művészetét. Manu törvénykönyve⁴ is ezen az állásponton van: a tolvajlás művészi képzettség. A hatvannégy művészet mindegyikéhez készítettek az idők során előíró jellegű műveket, sásztrákat. A tolvajtudományal a sztéjasásztra kategóriájába tartozó művek foglalkoznak, többek között a *Sanmukhabakalpa*. Bár ezeket a műveket nem volt lehetőségem feldolgozni, úgy vélem, hogy ezek a mágikus jellegű írások túlmisztifikálják a tolvajlást.

Manu törvénykönyvének kilencedik fejezete foglalkozik a tolvajokkal és egyéb csalókkal. A tolvaj tulajdonképpen azért művész, mert alantas megélhetését olyan mesterien végzi, hogy lehetetlen nyakon csípni. Ez lenne a tolvaj *dharmája*: ha lop,

¹ A fordításban sokat segített Dezső Csaba és Szántó Péter, munkájukat köszönöm!

² Alessandro PASSI, *Perverted Dharma? Ethics of Thievery in the Dharmacauryarasyana (Indian Journal of Philosophy, 2005, vol. 33, 513–528.)* című tanulmányában, amelyre több ponton is támaszkodom, felhívta a figyelmet arra, hogy a mű legelső verse feltehetően későbbi betoldás.

³ A *slóka* két tizenhat szótagból álló sorból áll. Kétségtől ez a legelterjedtebb metrum, és számos variánsa létezik.

⁴ Vö. Manu 9.258.

akkor ne kapják el. Ha dharmáját megszegi, azaz elkapják, akkor az igazságszolgáltatás kegyetlenül lecsap rá.

Az erényes tolvajlás elixírje még tovább megy. A második fejezetben egy olyan tolvajlást mutat be, amely eredendően a jót szolgálja. A mese főhőse, Dharmaszangrahin egy derék bráhmna, aki csak azért lop, hogy ezzel érdemeket gyűjtsön. Ám nem minden lopás vezet üdvösségre. Dharmaszangrahin hosszas fejtegetése során megjegyzi, hogy mesterségének legmagasabb formája a törvényes tolvajlás, aminek előfeltétele a politikai hatalom. Ha a tolvaj gondosan választja ki, hogy kitől, mikor s hogyan lopjon, akkor jót tesz. Állítása szerint a túl gazdag emberek a feleslegesen sok vagyon miatt önhitté válnak, és emiatt elkárhoznak. Ha megfosztja őket vagyonuk egy részétől, azzal csak jót tesz.

Módszereit tekintve is igazán emberi tolvaj Dharmaszangrahin, jóllehet különböző mágikus eszközöket használva kábítja el a palota őreit - senkit sem bánt, sőt apja halálos ágyánál tett ígéretét megtartva hazug szó nem hagyja el ajkát. Ez a szerethető hős végül természetesen elnyeri méltó jutalmát.

Első fejezet

Mostantól minden nap kóstolgassák az ingyencek ezt a három fejezetből álló művet, „Az erényes tolvajlás elixírje”-t! A dicső guru, Gópálajógindra, kinek arca, mint a telihold, beszédeinek kincseivel töltötte meg édesapám fejét.⁵ Ó, tudósok valamennyien, fáljátok ezt a művet, „Az erényes tolvajlás elixírje”-t, amely elveszi az elme tompaságát, bámulatot kelt, és örömet ad.

Volt egyszer egy város, Dharmaszétu, mely mindenféle rendű⁶ és korú⁷ emberekkel volt teli. A királya, Dharmakétu számára a dharmá volt a legfontosabb. A városban sok szép fal, kaputorony, őrtorony és utca volt. Dharmaszétu teli volt kertekkel és mangóligetekkel, amelyeket papagájok, kakukkok, méhek és effélék lármája töltött meg. Ez a város rendkívül gazdag volt. Élt itt egy szent titkokat tudó, életvezetéséről híres bráhmna, aki a Védákat és azok segéd tudományait⁸ tökéletesen megtanulta. Ő volt a bráhmanák legjobbjá, aki a helyes életvitelt mindennél többre tartotta. Hosszú vezeklés után négy gyermeke született, mint ahogy közismerten négy keze van a dicső Visnunak. Az elsőt Dharmamúlának,⁹ a másodi-

⁵ Ez a mondat Passi felvetése szerint egy későbbi másoló keze műve. Passi, i.m. 524.

⁶ A következő négy rendet kell értenünk ez alatt: bráhmna, ksatrija, vaisja és sűdra.

⁷ Az életszakaszok alatt a következő (klasszikusan) négy szakaszt kell értenünk: (1) brahmácsárin, azaz tanuló; (2) grihasztha, azaz családfentartó; (3) vánaprasztha, ami szó szerint erdőlakót jelent, tulajdonképpen a világi javakról való részleges lemondást kell értenünk alatta; (4) szanjászín, aki a világi javakról teljesen lemondott.

⁸ A védák segéd tudományai, vagyis a védánga hat tudományt jelöl. Ezek pedig (1) a fonetika, a fonológia, a morfológia, (2) a rituálék, (3) a grammatika, (4) az etimológia, (5) a verselés és a metrumok (6) és a csillagászat tudományai.

⁹ *A dharmában gyökerező.*

kat Dharmavartmagának,¹⁰ a harmadikat Dharmamitrának,¹¹ a negyediket pedig Dharmaszangrahinnak¹² hívták. Miután mind átestek a szent fonál felövezési szertartásán,¹³ s apjuk szájából megtanulták a Védákat a többi tudománnyal együtt, elérték a családfenntartó életszakaszt, és a legnagyobb dharma szerint éltek. Minden nap elvégezték a hajnali tisztálkodást, a rítusos Gájatrí-recitálást¹⁴ és Agni tűzáldozatát¹⁵, s apjukat tisztelve éltek. Erényes apjuk, bár nap mint nap látta fiai, unokái és a többiek hiánytalan gazdagságát, nem tartotta sokra azt, szívébe megnyugvás szállt, és csakis az átmanra vonatkozó tudásban lelte örömét. E tudás, amely tisztává tette elméjét, olyan kegy volt, amelyet a Gájatritól nem különböző Világanya adott neki.

Hosszú idő telt el így. Egyszer csak az öreg bráhma meglátott egy csodálatos, tündöklő repülő palotát, amely a Kailásza¹⁶ hegyéről érkezett, s tízmillió Nap fényével ragyogott. Ezt megpillantván bölcsességében rájött, hogy ideje lejárt, és így szólt fiaihoz: „Halljátok fiaim! Közeleg a vég, elmegyek a csodás Kailásza hegyre. Marad utánam egy kis tisztességesen megszerzett vagyon. Ez a csekély hagyaték halotti szertartásomat biztosítja, de ezen felül még egy üvegszilánk sem marad. Vajon hogyan élhettek ezután, hogy elkerüljétek a kenyérkeresés alantas módjait? Ne tegyetek olyasmit, ami nevemre szégyent hozna! Legyen átkozott haszontalan életem, amiért nem voltam elég rátermett apa, s gyermekeim megélhetését nem biztosítottam!” Így aggódván egy pillanatra földi dolgokhoz kötötte elméjét. Miközben a bráhma könnyei hullottak, a fiai egyenként szóltak hozzá.

Közülük az első fiú félve összetette kezeit, meghajolt, s e szavakat mondta dadogva: „Ó atyám! Miért gyötrődsz? Minden evilági dolgot ismersz. Most, hogy a túlvilágra készülsz, mi értelme miattunk aggódnod? Hogy ne adtál volna nekünk örök vagyont, hiszen áthagyományoztad a Védákat és a többi tudomány tanításait. Hogyan lehetnének egyenlők a mulandó kincsek olyan vagyonnal, melynek segítségével az ember elérheti a boldogságot? Még egy szegény ember is örvendezik, ha a tudás kincsét elsajátítja, s egy gazdag ember is szomorkodik, ha megfosztják a tudás bármilyen kis részétől. Ha az összes tudomány közül a legkiválóbb tudomány a Brahmá-természetű¹⁷ Gájatrí, akkor ez majd minden kívánságunkat kielégíti.¹⁸ Ugyan mit ne adna meg Gájatrí, a legfőbb istenség, aki úgy adományoz a hű követőknek, mint ahogyan Brahmá? A védikus tudományok, melyekre korábban

¹⁰ *A dharma útján járó.*

¹¹ *A dharma barátja.*

¹² *A dharma gyűjteménye.*

¹³ A szent fonállal a kitanult brahmácsárinokat övezik fel képzésük végeztével.

¹⁴ A Gájatrí a Rigvéda talán leghíresebb himnusza, melyet hajnalban recitálnak a nap köszöntésére.

¹⁵ Agni egy védikus istenség, szó szerint tüzet jelent. Ez az isten közvetíti a füst révén az áldozatot az istenekhez.

¹⁶ A Kailásza az Indus forrásának közelében található hegy. Az ind hiedelemvilág szerint ennek a csúcán található a menyország, míg más források Siva otthonaként jelölik meg.

¹⁷ Brahmá sok történetben az az istenség, aki a vezeklőt kegyben részesíti.

¹⁸ ...akkor ez számunkra olyan lesz, mint Kámadhuk (a Vágyak tehene).

megtanítottál, megszilárdultak a szívemben. Ezzel a tudással jól meg fogok élni, ó, atyánk!” Miután a legidősebb fiú ilyen fogadalmat téve elhallgatott, a következő is rögvest apja elé borult, és így szólt: „Ó, atyám! Nyelvtani szövegek tanulmányozásából, tanításából és effélékből sokáig meg fogok élni, s nagy vagyont szerzek.” A harmadik fiú pedig e szavakat mondotta: „A mímánszá két fajtájának¹⁹ tanulmányozása és tanítása által szerzett vagyomból fogok megélni.” Ezután pedig előállt a negyedik, aki híres volt ügyes beszédéről, és így szólt tisztelettudóan összetéve két tenyerét: „Ó mesterem! Semmiképpen sem a Védákból, annak segédtudományaiból vagy más hasonló tudományokból fogok megélni, hanem a tolvajlásból, amely olyan, mint a bőség tehene.”²⁰ E szavakat hallván, melyek nyílként hatoltak fülébe, a szent tudományokban jártas apa ránézett a fiúra, s bánattól gyötörve így szólt: „Jaj, szörnyűség! Ó gyermekem, hogy támadt ilyen gondolatod neked, ha már egyszer biztos tudásra tettél szert Kanáda tudományában?²¹ Az ember jobban megbízhat egy mérges kígyóban vagy egy tigrisben, sőt még egy nőben is, de nem bízhat a tolvajlás tudományában, mely az életet és az önbecsülést is kockára teszi. Hibám miatt, hogy hitvány gyermeket neveltem, kétségkívül maradéktalanul elvesznek érdemeim, amelyeket vezeklés révén nyertem.” Miután apjuk így szólt, a Dharmaszangrahinnak nevezett fiú, látván megsebzett és könnyező atyját, így szólt: „Ó atyám, ne bánkódj miattam, mert nagy jártasságra tettem szert a tolvajlás tudományában. Semmiképp, semmilyen körülmények között sem lebecsülendő a tolvajlás eme legmagasabb rendű tudománya, hiszen ennek révén válik teljessé a művészetek hatvanégyes listája.²² Mégis felmerülhet a vád a tolvajlással kapcsolatban, de csak azok érvelésében, akik nem ismerik a tolvajlás dharmáit. Olyan ez, mintha a bagoly vádolná a Napot, hogy ragyog. A következőket tartják a tolvajlással kapcsolatos dharmáknak: először is annak a tudása, hogy kik meglophatók és kik nem, azután a lopás helyének és idejének ismerete, végül a láthatatlanságot okozó kenőcs és hasonló mágikus ismeretek. A tolvajlásban nagyon fontos a dharmának és a dharma ellentétének a megfontolása, ami nélkül a tolvajt a lopás következtében megfoghatják és kivégezhetik. A tolvajnak szüksége van saját felszerelésre, mint például a bódító és eszméletvesztést okozó por. Ennek hiányában a tolvajt a király esetleg megkötözteti és elítéli. Viszont királyhoz lesz hasonló az a tolvaj, akit sehol sem kapnak el, hiszen összhangban áll a felbecsülhetetlen dolgokat megszerző tolvajdharma útjával. Aki a hétköznapi élet során a lopást nem képes titokban végrehajtani, az hogyan tudná a legfőbb igazságot észrevétlenül elsajátítani? Én tudom, hogyan kell lopni úgy, hogy az emberek gondolatait összezavarom bódító

¹⁹ A *púrva mímánszára*, vagyis a tulajdonképpeni mímánsza iskolára, valamint az *uttara mímánszára*, vagyis a védánta iskolára utalhat a szerző.

²⁰ ...amely olyan, mint Kámadhuk (a Vágyak tehene).

²¹ Kanáda tudományán a vaisesika atomista filozófiai rendszert kell érteni.

²² Miként a bevezetőben említettem, a művészetek hatvanégyes listája többek közt a *Mabábhárata* is felsorolja. A legtöbb művészet kapcsán több művet, különböző sásztrákat írtak az idők során. A *sztéjasászszttra*, vagyis a *tolvajlás tudománya* című műre ugyan történelmi utalás az ind irodalomban, ám a mű, ha létezett, nem maradt ránk.

porral, varázsigékkel és hasonlókkal. Ó, atyám, kérlek add végre beleegyezésed!” Dharmaszangrahin beszédét végighallgatva az apa elmerengett egy pillanatra, majd meghozta döntését, és a sors rendelése szerint szólt: „A sors a legerősebb, hiszen az embereknek lehetetlen tőle szabadulnia. Éljen olyan módon, ahogy kívánod, de soha ne hazudj! Legyen szerencséd a dharmikus tolvajlással és az igazmondással. Ezek hírnevet biztosítanak neked, továbbá hosszú életet és nemzetséged gyarapodását, efelől ne legyen kétség!” Így szólt a jógi, majd hirtelen jógikus erejének megfeszítésével áttörte a fejét, és egyszerűen kilépett a testéből. Semmihez sem hasonlítható isteni alakban felszállt a tízmillió Naphoz hasonló ragyogású, semmihez sem fogható, repülő palotára, amelyet Sivának szolgálói vezettek ide, akik az istenhez hasonlóak. Áttörve az égboltot lant, fuvola, dob és más hangszerek zengése közepette elérte a csodás Kailászat feszes mellű istennők körében. Ezután hűséges felesége is követte őt a halálba, s gyönyörű alakot öltve elért férjéhez. Majd a bráhmána gyermekei az előírásoknak megfelelően elvégezték szüleik halotti szertartását, s mind megkezdte választott életvitelét.

Második fejezet

Ezután a négy fivér az örökséget nem osztotta szét, hanem egy háztartást vezettek, s még szorosabb barátságban éltek. Egy kedvező napon, kedvező csillagállás idején a negyedik fiú éjszaka felébresztette a feleségét, mert lopni akart, s így szólt: „Figyelj szépségem, eljött a te jó szerencsédnek az ideje, ugyanis bőségben részesülhetsz az én tolvajlásom révén. Maradj itthon egyedül, a gyötrődést gyorsan üzd el messzire, az ugyanis az elme ostobaságából származik, örömet tarts mindig a szívedben! Aki úgy indul el, hogy feleségét sírni látja, az nem tér vissza, ezért hát légy boldog!” A derék feleség férjének szavait hallván bánatát magába fojtotta, majd visszanezett férjére, és mosolygó arccal ezt mondta: „Menj sebesen, ó, uram, ó, én házi istenem! Kálí,²³ a vicsorgó szájú segíteni fog neked. Viszont amit szeretettel mondok, azt hallgasd meg, mert a hűséges feleségek egyedül a férjükhöz fordulhatnak. »Soha ne hazudj!« Apádnak ezt az utasítását tartsd meg! Ebből nagy jó származik majd neked.” Miután Dharmaszangrahin meghallgatta feleségének szeretetteljes és illendő szavait, jókedvvel válaszolt: „Úgy legyen, ó, széparcú!”

A tolvaj magához vette a tolvajruhát, ujjaira csontgyűrűket húzott, testét elfedte sötét ruhával, szép homlokjegyet készített láthatatlanná tevő kenőcsből, derekát felövezte kábulatot okozó porral teli övekkel, majd botot ragadva sietősen távozott otthonról pontban éjfélkor. Rémisztó, néma, mély sötétség idején ment el otthonról, bátran, mint egy hatalmas jógi. Különféle utcákat járt be, majd megállt egy helyen, és magában így gondolkodott: „Hová kéne mennem?”

Ennek a városnak az ura, a király, Dharmakétu rendkívül bátor, igen tanult és nagyon okos királyi jógi volt, aki éppen ekkor királyi ismertetőjegyek nélkül, ál-

²³ Kálí istennőt több szövegforrás is a tolvajok megsegítőjének tartja.

ruhát öltve, egyedül sétált az utcán. Némán, félelmet nem ismerve, bottal a kezében, láthatatlan lényeket láthatóvá tevő kenőccsel bekent szemekkel járkált, mert szerette volna ellenőrizni az alattvalóit. Saját városának egy kihalt, mély sötétség borította helyén meglátta az álruhába bújt Dharmaszangrahin nevű bráhmaát, s mivel rettenthetetlen volt, megkérdezte bátran: „Ki vagy?” A bráhma hallotta szavait, és látta az álruhát viselő királyt, s miután úgy vélte, hogy „ez egy magamfajta tolvaj,” az igazat mondta: „Én egy bráhma vagyok, most indultam lopni.” Ő sem ijedt meg, hanem ott maradt. A bráhma igaz beszéde tetszett a királynak, aki meglepődve a közelébe ment, s tovább kérdezte őt, miközben tiszteletből összetette két kezét: „Ó, bráhma, hódolat neked! Én ksatrija családból származom. Szegénység okán tolvajlásból kell élnem. Én a tartomány uralkodójának, nevezetesen Dharmakétunak a rokona vagyok, de ő nem bíz meg bennem semmiben. Még az alacsonyrendű megélhetés is többre tartandó, mint a rokonokra való támaszkodás, de emellett a tolvajmegélhetés miatt is kín marja a lelkem. Ha te bráhma vagy, miért lelsz örömet a tolvajlásban? Vagy csak nem valami bűnt követtél el, hogy tolvajlásból élsz?” E becsmélő szavakat hallván a bráhma, aki kiváló szónok volt, mosolyogva így válaszolt: „Ó, ksatriják legjobbjá! Te nem ismered a dharmának és a dharma ellentétének meghatározását. A tolvajlásnál nincs semmiféle magasabb dharma. Ha a tolvajlás nem lenne, akkor a fölösleges vagyonnal rendelkező embereknek a gazdagságukból, mely olyan, mint a vak sötétség, önhittség születne, s ez átkozottá tenné őket, hiába nagyurak. A fölösleges vagyonból származó beképzeltég miatt a rosszéletű népség mi minden bűnt ne követne el a földön, ahol ilyen körülmények között nem lenne rend a világban.²⁴ Ha viszont a tolvajok túlerőben lennének a földön, akkor az örömnek még szikrája sem teremhetne a földön soha senki számára. A bűnnel szerzett és a csekély vagyont békén kell hagynunk, ha viszont a mérhetetlen vagyonból lopunk, az megszünteti az önzés bűnét. Ha megvetik a legidősebb fiút, dühös lesz a három testvér,²⁵ ez a közmondás vonatkozhat az én mondandómra is. Ó, ksatrija! A gazdagságukban elvakult, öntelt, gonosz emberek vagyonukat háromféle módon veszítetik el: tűz által, a király büntetése révén és dharmikus tolvajlás következtében. Megtisztul, akinek a tűz, a király vagy a tolvaj által okozott nincstelenség miatt megszűnik a büszkesége. Az igaz bölcs azonban még akkor sem lesz elbizakodott soha, ha fölösleges vagyona van. Aki ilyen ember vagyonából bármilyen kis részt is ellop, az el fog veszni. Mindezek miatt tehát a dharmikus tolvajlást illetően nincs okod bűnre gyanakodni. A jó emberek elkövette dharmikus tolvajlás mindig tiszteletreméltó. Ha valaki azt kérdezné: »Ugyan miért jó a tolvajlás a világban, melynek során az embert megköthetik és megöl-

²⁴ Az eredetiben: apa-fiú viszony. Ez a dharmikus irodalomban a világ rendjét szimbolizáló kép.

²⁵ Ez a mondat valószínűleg közmondás, bár egyik ismert közmondásgyűjteményben sem található meg. Feltehetően a legidősebb testvér alatt a mérhetetlen vagyont kell érteni. Két fiatalabb testvére pedig a csekély mennyiségű vagyon és a bűnnel szerzett vagyon. A közmondás mondanivalója mindazonáltal nem teljesen világos. A mese szerzője talán arra próbál utalni, hogy ha a mérhetetlen vagyont megsértik azzal, hogy nem lopnak belőle, akkor a másik kettő is dühös lesz.

hetik?« Azt válaszolnám, hogy éppen az ilyen tolvajlás a rossz megítélés oka. Amely tolvajlás a dharma útján jár, és elkerüli mások megkötözését és megölését, ahhoz nem tapad a tolvajlás bűne. Ellenkezőleg: az nem bűn, hanem hasonló az úri magaviselethez. Ha bármikor észreveszik a tolvajlást, akkor a vagyon tulajdonosa nem lesz dühös, mert számára több lesz ennek a jó hozadéka. Ellenkezőleg, örvendezni fog, a tolvajt ezekkel a szavakkal tisztelvén meg: »Minden nap jöjj ide így lopni!« A rendek felosztása miatt sokféle tolvajlás ismerszik a földön. Ha a tolvajlásnak egy fajtájáról állítanak valamit, miért ítélik el az egészet? Nemde Indra becsületes, annak ellenére, hogy ellopta Gótama feleségét. Krisna pedig a marhapásztorok feleségeit ellopván nyert becsületet. Rávana azonban gyilkos, mert Ráma feleségét lopta el.²⁶ Csandra viszont, aki guruk feleségeit lopta el, Siva éke²⁷ lett. A Nap világában²⁸ a hagyomány szerint ezek a tolvajok vannak: (1) Hari,²⁹ (2) a sötét tolvaj, (3) a bűnös tolvaj, (4) a mester, (5) a tudatlan tolvaj, (6) a bráhma tolvajok és a (7) jógik. Eképpen gyakorlatukra nézvést minden tolvajt megneveztem. Ugyanakkor a tolvajlás jellegét is különbözőképp határozzák meg. A tevékeny tolvajok, a tudatos tolvajok, a hívő tolvajok³⁰ és a többiek soha nem érnek fel a törvényes tolvaj művészetével, amely a tizenhatodik számú a művészetek között. Törvényes tolvajlás esetén a politikai hatalom előfeltétel. Mert még ha úr is a tolvaj, mennyi a tolvajlás gyümölcse a szétszétás után?³¹ A királyok, akik törvényes tolvajok, ellopják az élők életét. A szent szövegek tanítása szerint az élet a legfőbb jó. Amelyik tolvajlás összhangban áll a tanítással, és nem áll ellentétben a dharma útjával, az lenne a dharmikus tolvajlás, ami csupán olyan sérelmet okoz, ami dharmikus értelemben jogos. Nincs a bűnnek még egy kis része sem a dharmikus tolvajlásban, ezért ez a gyakorlat tisztelnivaló a Föld istenei és mások által is. Az ilyen tolvajlást illetően ne félj a büntől! Amit csak kívánsz tőlem, azt én mind megvalósítom maradéktalanul.” A király végighallgatta a tolvaj beszédét, és igencsak meglepődött. Türelmetlenül látni óhajtott a tolvaj mesterségbeli tudását. Nem fedte fel hát kilétét, hanem tiszteletből összetette két kezét, s mint valami tudásra éhes diák e szavakba kezdett: „Ó, előkelő bölcs! A te hatalmad a legnagyobb. Ilyen dharmikus életvitelről én még sehol sem hallottam. Amiért az én kétségem elszállt, hát most engem, mint okos diákot, kérlek végy magadhoz! Tanítsd az okos segéded!” Így szólt, majd elhallgatott. Erre a tolvaj magával vitte a királyt, és az összes utcát bebarangolta vele, hogy lopjanak. A király pedig a város összes házát részletesen bemutatta a bráhmanának, a családfőknek előbb a foglalkozását, majd a nevét említve. Valamennyi gazdag ember házát, melyre a király a lopás célpontjaként rámutatott, a bráhma elutasította: „Ó, barátom! A védákban nem jártas ember vagyont békén kell hagyni, és a védában jártasakét

²⁶ Rávana a Rámájana végletekig sarkított antagonistája hőse.

²⁷ Csandrát, vagyis a Holdat Siva fején, a hajában szokták ábrázolni.

²⁸ Értsd: a Földön.

²⁹ Hari Visnu egyik neve.

³⁰ Ez vers a *Bhagavadgítára* utal a tevékeny (*karman*), tudatos (*jñāna*) és hívő (*bhakti*) kifejezésekkel, ugyanis Krisna a jógának ezt a három jellegét írja le Ardzsuna számára.

³¹ Feltehetően (egy számomra ismeretlen) közmondást idéz a szerző.

is, akárcsak az uzsorását, efelől nincsen kétség. A nők, súdrák, vaisják, bráhmaanak vagyont a tolvaj hagyja békén, és azt is, amely vagyont úr szerzett, és amely vagyon egy nyers húst áldozóé. A női szerzetesek vagyona békén hagyandó, akárcsak a hívóké. Amely vagyon pedig adósságtól gyötört emberé, az kiváltképpen. Amely vagyon szezám-, rizs-, só-, avagy ruhaárúsé lenne, az is, mind. Tízmillió ura van a szegénynek, százezer ura a nincstelennek, tízezer ura van a földönfutónak, ezer ura van a koldusnak. A tízmillió úrral kezdődő lista, valamint a már korábban említettek csoportja nem jó. E két szűkölködő csoport elégedettségén miért essen csorba a lopás miatt újra meg újra? Ha eltűnne a bevétele annak, akinek a gyermeke meghalt, vagy egy özvegynek, vagy annak, akinek tízezer ura van, mit gondolsz, akkor a vagyonnal együtt a bánatuk vagy az örömük tűnne el? Ezért amelyik vagyon rossz tett, rossz döntés, rossz alkalom, avagy rossz választás révén egy balsorsútól vagy egy tízmillió úrral rendelkezőtől származik, nos, az a vagyon leház. Aki kapzsiságból kíván lopni, az tízezer pokolba jut a Kalpa korszak³² végén, efelől nincs kétség. A nemes ember az üdvös tolvajlást pártolja, amennyiben a korlátozott vagyont illetően letesz a lopásról, a megszámlálhatatlan vagyon esetében viszont cselekszik. Tehát csakis a királyi házat lehet meglopni, mert az megszámlálhatatlan vagyonnal rendelkezik. Tisztességesen szerzett vagyon nem is létezne a tolvaj számára, ha ezt is békén kellene hagyni. A mi országunk uralkodója, a király kiváltképp gazdag. Ezért most oda kell mennünk kettőnknek széleseben.

Így beszélgettek ők ketten, kik egyenként a bráhmaanak és a ksatriják eleje³³ voltak, és már messziről látták a szépen elterülő királyi palotát. Aztán a Dharmaszangrahinként ismert bráhmaana ránézett követőjére, a királyra, és ezt a beszédet mondta: „Ejha! A király otthona ragyog, mint a hófehér Kailásza! Ez a nagyszerű palota képekkel, lobogókkal, címerekkel és effélékkel ékes. A palotát éles kardok táncoltatásában tudós katonák, íjászok, magas lovon ülő lovasok, valamint dárdás, lándzsás és buzogányos harcosok védik, akár a rengeteget az oroszlánok. Ezek a kiváló, hősies katonák hosszú bajuszt viselnek, és nyugodtak, mint a párját ritkító tigris. Úgy gondolom, hogy ezt a lakhelyet még Váju³⁴ sem tudná megközelíteni. Így hát, ksatrija, áruld el nekem most te a bejutás mikéntjét!” A király végighallgatta a tolvaj mondanóját, s hogy az ügyességét felmérje, így szólt: „Ó, bráhmaana! Hogyan jussunk be szerinted, ha a királyi család elaludt? A nehézségek miatt talán ássunk alagutat? Nekem ez tűnik megfelelő megoldásnak.” Meghallgatta a király szavait a bráhmaanak legkiválóbbika, a fejét csóválta, elmosolyodott, és így válaszolt: „Ugyan mikor alszik egy mindig éber család? Ugyan mikor lehetséges úgy bejutni, hogy alagutat ásol? A te megoldásod bizonyára korábbi sikerek igazolják. E módszert viszont, mely azzal indul, hogy alagutat ásol, most inkább tartsd meg magadnak.”

³² A világ végén.

³³ Az eredetiben: bikái.

³⁴ Váju a szélsten.

Harmadik fejezet

Ezután a tolvajudományt bemutatni készülő Dharmaszangrahin³⁵ e szavakat mondta a királynak: „Vedd ezt a port magadhoz, és szórd a levegőbe.” Így szólt a bráhmána, és egy marék bódító port nyomott a király kezébe. Alighogy a király a levegőbe szórta a port, valamennyi kapuőr elvesztette eszméletét, mintha csak meghaltak volna. Miután némán beljebb léptek, a bráhmána a királyi kapunál a király ujjaira húzott néhány gyűrűt a sajátjai közül. „Koppints az ajtóra!” Ennyit mondott csak neki, majd elhallgatott, mire a király az ajtó lapjára koppintott. Erre kinyíltak mind az ajtók, a király szívében félelem támadt, és elhűlt. Ahogy sorban nyíltak az ajtók, egyre beljebb léptek, és közben a bódító port használták. Miután a királyi palotában a gyerekektől az öregekig mindenki elaludt, a tolvaj a királlyal együtt sorra megpillantotta a számos ezüst- és aranykelyhet, a felbecsülhetetlen értékű ragyogó ruhákat és székeket, olyan finomságokat, mint a bétel, a szantál és más gyümölcsök, sőt tejet és vaját és megannyi egyéb ételt és italt, valamint egy különálló kincstárat. Ahogy a kincstárhoz értek, az ott álló öröket is elkábította a tolvaj, majd miután az ajtajára koppintott, az kitárult, s beléptek rajta. Bent különféle edényekben rengeteg kincset találtak. A király meglátta a kilencféle drágakövet és az ékszereket, elmosolyodott, majd így szólt a bráhmanához, kinek az elméjében kétely támadt: „Hé, bráhmána! Nemde most elértük, mi tolvajlásunk célja volt. Amit kívánsz, ragadd meg, és menjük gyorsan! Miért habozol?” A kétkedő bráhmána előbb az így nyilatkozó királyra nézett, majd sóhajtott egyet, és e szavakat szólta: „Barátom, ismerj engem úgy, mint akinek a dharmikus tolvajlás a legfontosabb! Semmi szín alatt sem fordul meg a fejemben, hogy tolvajlásom ne legyen dharmikus. Azért habozok lopni, mert a király és az őt megelőző királyok nehezen szedték össze ezt a vagyont. Félek, hogy bűnt követek el. Ha vannak itt nekem való kincsek, akkor lopok, ha nincsenek, akkor elmegyek. Ha van nálad kincskereső kenőcs, akkor azzal fedd fel a kincset. Ha pedig nincs, akkor majd én adok neked kenőcsöt.” A király végighallgatta a tolvaj mondandóját, majd mosolyogva, tiszteletteljesen válaszolt: „Ó, bráhmána, csak egy kenőcs van nálam, amely a láthatatlant láthatóvá teszi. Az pedig nem fedi fel a kincset sehogy sem, mert azt körös-körül föld borítja. Az én kenőcsöm csak egy dologra jó, a földfelszínen mozgó láthatatlan lényeket képes láttatni.” A tolvaj meghallgatta a király szavait, azután pedig adott neki a saját kenőcséből. Miután mindketten használták a kenőcsöt, összpontosítani kezdtek az égtájak felé szétnézve. Egy ragyogó, földalatti kincstárat vettek észre, és odasiettek a bejárathoz. Ott pedig két ráksaszát³⁶ pillantottak meg buzogánnyal a kezükben. A király megijedt, de a bráhmána egy mágikus hum³⁷ szótaggal megnyugtatta

³⁵ A szerző szójátékát lehetetlen visszatenni. A sor úgy is olvasható, hogy „Dharmaszangrahinként ismert” és úgy is, hogy „a dharmá összességét ismerő.”

³⁶ A ráksasza a démonok osztálya. Itt hímnemű ráksaszákról ír a szerző.

³⁷ A *hum* vagy gyakrabban *būm* szótag már a *Rigvédá*-ban is előfordul, számos himnusz és mágikus mantra része.

őt, ugyanis ezzel a szótaggal nyomban messzire kergette a két ráksaszát. Miután a gyűrű egyetlen érintésével kitérték az ajtót, odabent egy szörnyű ráksaszít³⁸ pillantottak meg, akinek szablya volt a kezében. Egy gyors ökölcsapással leütötték a ráksaszít, és beléptek. Bent négy lámpás világított meg egy magas, drágakövekkel díszített, baldachinos, négylábú aranytrónust. Találtak egy hintára felakasztott, nagy kincsesládát, és a tolvaj sebesen rákoppintott a gyűrűjével. Nyomban feltáruult, és belenéztek. Egy háromfejű, nagy fekete kobra volt benne, amely megrezgettette a csuklyáit, és dühösen összetekeredett. Hamu odahintésével nyugtatták le a kobrakirály dühét, aki erre jó messzire siklott. Ezek után szemügyre vették a kincsesládát. A ragyogó, felbecsülhetetlen értékű, különféle drágakőberakásokkal ékesített ládában a tolvaj három mívesen megmunkált elefántcsont szelencét pillantott meg, elkerekedett a szeme a láttukra. Megragadta és felnyitotta a szelencét. Mindháromban egy-egy drágakövet és egy levelet talált. Dharmaszangrahin fogta a drágaköveket, s a király szeme láttára előbb elolvasta magában a három levelet, majd boldogan tudatta a királlyal a drágaköveket leíró történetet: „Barátom, figyelj csak, a nemes Dharmakétunak, a királyi bölcsnek a dinasztijájában, a családfája legelején volt egy király, akit Vírabáhu³⁹ néven ismertek. Népszerű és híres volt a föld kerekén, ki lóáldozataival⁴⁰ nem egyszer megörvendeztette az összes istent. Tizedik lóáldozata során Indra, Varuna és Kubéra ezt a három drágakövet ajándékozta neki mindenki szeme láttára. Ezek közül az Aindra nevű kő megvéd az éhségtől és a szomjúságtól. A Váruna nevű kő meggyógyítja az epebajt, a bélpoklot és egyéb kórokat. A Kaubéra néven ismert pedig mindent megad, ami hatalmas úrrá tesz. Ez a nagyszerű történet derül ki a levelekből. Amelyik a három drágakő közül az éhséget és a szomjat oltja - tehát az Aindra -, az legyen az enyém, de csak ez az egy.” Így szólt, és elrakta. „Ez a pazar nyakék pedig, amely a Sukra csillagképhez hasonló, harminckét gyöngyből áll, és háromszázhusz millió dínárt ér, legyen a tiéd. Minden más pedig maradjon a királyé.” Így szólt, s a királlyal egyetemben távozott. Aztán, hogy valamelyest távolabb értek, a király megszólította a bráhmaát: „Engedd meg, hogy hozzád szegődjek, aki a tolvajtudomány mestere vagy.” „Úgy legyen! Most menj! Reggel gyere majd hozzám! Itt a hajnal, én megyek mosakodni. Amott látszik egy ház egy magas mangófaival, az az én otthonom. Ezt mindenképp jegyezd meg, barátom!” Így szólt, majd hazament, és elmesélte a feleségének a történeteket. Miután az végighallgatta, nagy örömeiben megölelte urát.

Amikor a király hazaért, és lefeküdt az ágyába, az összes kapuőr és a többiek is felkeltek, és félelmükben zavar lett úrrá rajtuk, ugyanis meglátták, hogy a királyi palotában minden ajtó tárva-nyitva áll. Az örök döbbenetükben megdermedtek és elnémultak, mintha egy falfreskó szereplői lennének. Aztán mindenfelől zajt hall-

³⁸ Hasonlóképp démon, mint pár sorral korábban, csak itt nőnemű szörnyről van szó.

³⁹ A név jelentése „hősies karú.”

⁴⁰ A lóáldozat egy védikus áldozat, igen költséges, ezért csak a legnagyobb királyok engedhették meg maguknak. A rítus egy évig tart, miközben egy szabadon engedett lovat követ a királyi sereg. Ahová a ló elcsatangol, az a föld a királyt illeti.

ván a városőrök és a hivatalnokok felvegyverezve összegyűltek. „Hogyan jutott be a tolvaj? Mi mindent lopott el? S előbb miként altatott el valamennyiünket? Ha ezt nem tudjuk meg egy szempillantás alatt, akkor a királyunk nagyon dühös lesz, s mindekire lesújt, mint az erdőtűz az erdőre.” Így beszéltek egymás között a király dühétől való félelmükben, s a rablásról dobokkal adtak hírt újra meg újra. Miközben zengett a dobszó, a hadvezérek a teljes hadsereget előállítva összegyűltek a miniszterekkel. Eközben a palota különféle hangokkal telt meg, mint hullámokkal a tenger. Reggel tehát az egyidőben lármázó sok emberi hang, az alattvalók morajlása, a dobok zengése, a katonák üvöltése miatt a király úgy kelt fel, hogy szinte nem is aludt. Nyomban kiment a mindenfelől igazgyöngyfűzésekkel díszített aranyozott gyűlésterembe, helyet foglalt kilenc drágakővel díszített trónján, s úgy ragyogott, akár a déli nap. „Mi ez?”, kérdezte, mintha mit sem tudna. Minisztere arcára nézett, aki félve mesélte el a történeteket. Miután végighallgatta a betörés történetét, kezdve az ajtók felnyitásával, haragtól izzó tekintetével úgy nézett, mintha mindent fel akarna perzselni. Aztán hosszan sóhajtott, és kezét összekulcsolva e szavakat mennydörögte az előtte álló miniszternek: „Szumati,⁴¹ ostoba vagy! Azt hittem, megbízhatok benned! Miért nem kaptad el a tolvajt? Ha két órán belül nem kapja meg büntetését, akkor a fejed porba hullik, mint a pálma túlérett gyümölcse. Menj hát a királyi lakosztályba, s tudd meg azonnal, hogy mi maradt meg, s mi hiányzik, aztán gyere vissza hozzám!” Szumati, a miniszter, akinek a király ezt a parancsot adta, rögvest átvizsgálta az egész királyi lakosztályt. Ahogy belépett a földalatti kincstárba, megpillantott három fácántojás méretű szelencét a kincsesládában. Fogta és megvizsgálta őket, és látta, hogy az egyik üres, a másik kettőben viszont egy-egy drágakő van. Nagyon megörült. Magához vette a két drágakövet, és sebtében a ruhája övébe rejtette őket. Aztán a király elé járult a csaló miniszter, s két kezét tiszteletből összetéve így szólt: „Ó, királyom! Vagy tolvaj él ebben a városban, vagy valaki más rejtőzködik, egy rettenetes gonosz, aki kegyetlenségben a legelső. Fel kell kutatnunk, s meg kell büntetnünk, máskülönben vége a királyságnak. Felség, sehonnan sem loptak el semmit, de a belső lakosztály legbelső szobájában, a kincstárban, a föld alatti teremben van három elefántcsontszelence, melyek üresen, kinyitva hevernek. Valamilyen oknál fogva semmi nyom nem maradt. Hogy volt-e a szelencékben valami, vagy nem, azt nem tudom. Ó, felséges királyom, ez bizony gyanús.” A miniszter villámcsapáshoz hasonló szavait hallván a király elgondolkodott egy pillanatra: „Hohó, ki lopta el ilyen gyorsan azt a két drágakövet? Lehetetlen, hogy más tolvaj is bejusson... a miniszter lesz az!” Erre a meggyőződésre jutott, majd a miniszterrel együtt maga is belépett a föld alatti kincstárba, s mivel nem látta a három drágakövet, mély aggodalom fogta el. A királyt tehát minden ízében gyötörte a gond, és rettentő düh fogta el, így foglalt helyet az oroszlántrónuson. Elküldött négy, husángokkal felfegyverkezett szolgát, hogy a Dharmaszangrahin néven ismert bráhmanát elővezessék. Azok pedig, ahogy megérkeztek a házához, durván rárivalltak: „Hé, te gazfickó! A király azonnal látni akar!” Dharmaszangrahin

⁴¹ Jelentése: „jó eszű”.

e nyers szavak hallatán tudta, hogy mi várja, így hát elment a palotába azzal a bizonyos drágakövel. Ott a bráhmaña megpillantotta a trónon ülő, dühös királyt, ki a Naphoz volt hasonlatos, s kit körbevettek miniszterei. A király pedig, ahogy megpillantotta a bráhmañát, majd felprezselte tekintetével, s miniszterei jelenlétében e fenséges beszédbe kezdett: „Ki vagy te? Tolvajnak tűnsz! Mi mindent loptál el? Ha igazat szólsz, nem öletlek meg, efelől ne legyen kétséged!” A király hangját hallván Dharmaszangrahin igyekezett határozott lenni. Atyja lótusz lábait felidézve így szólt: „Nem vagyok régóta tolvaj, ó, királyok gyöngye! S korábban sehol máshol nem követtem el lopást, hanem tegnap éjfélkor kegyelmed házába betörtem egy másik tolvajjal együtt. Hogy hogyan, ó, királyok gyöngye? Halld, mit mondok, így történt: fenséged kincstárának közepén egy föld alatti termet fedeztem fel varázsenőcsöm segítségével. Odalent három elefántcsont szelencét és három drágakövet találtam. A szelencékben három levelet helyeztek el, amelyeken csodálatos, mélyértelmű történetek voltak olvashatók. A történet előtt a három drágakövet dicsérő szöveg szerepelt. Egy kiváló férfiúról szólt a fáma, aki felséged dinasztiáját alapította. E dinasztiaalapító számára egyik loáldozata közben Indra, Varuna és Kubéra átadott három drágakövet, melyek jelentőségét a három levél írja le. A drágakövek közül az első megszünteti az éhséget és a szomjúságot. Ezt az egyet elvettem, a többi ott maradt. Kegyelmed egészségben és vagyonban még akkor is örvendezhet, ha engem közben megszabadít az éhségtől s a szomjúságtól. Ó, király, bizony, ami az én történetemet illeti, abban a legapróbb hazugság sincs.” Így szólt és elhallgatott, mire a király kíváncsi lett. Mindazonáltal a drágakövek eltűnése miatt szomorú is volt, s minthogy jó szónok volt, remek kis beszédben válaszolt: „Ha a három levél megvan, akkor a szavaid igazak, ha nincsenek meg, akkor hazudsz. Mi több, ez a miniszter az én paramcsomra odament, és hamarjában visszajött, s a három drágakőről meg a három levélről említést sem tett, csak a három elefántcsont szelencéről számolt be. Odamentem, alaposan körülnéztem, s bizony a másik két drágakő sem volt sehol. Vajon megfontolt, helyes választ tudsz-e erre adni? Mondd el, hogyan történt, ha nem, megöletlek, úgy ám!” A király szavainak hallatán a bráhmaña, aki nagyon bölcs volt, nem ijedt meg, hanem eszes, ügyes beszédbe kezdett: „Ó, fenség, menjünk mind a kincstárba: miniszterek, polgárok, idegenek. Miután odaértünk, s megvizsgáltuk a három levelet, a drágakövek is megkerülnek majd, ez nem kétséges, ó, királyom. S ha valahogy mégsem kerül meg a két drágakő, akkor a tolvajok büntetésével engem helyes sújtanod, ó, király. Ha viszont mások lopták el a két drágakövet, akkor őket ölesd meg, s engem eressz szabadon, ó, fenség.” E szavak hallatán a királyt elégedettség töltötte el. „Úgy legyen!” - szólt a válasz, s a tolvajjal, valamint a miniszterekkel és a polgárokkal együtt a király belépett a kincstárba. Megvizsgálták a trónus belsejét, és megtalálták a három levelet. A levelek felolvasása után a király és a miniszterek elégedetten bólogattak, ugyanakkor szomorkodtak is a két drágakő eltűnése miatt. Ezután a Szumati nevű miniszter visszafojtott dühében mélyet sóhajtott. A király felé fordult, s hogy minden ott álló előtt leplezze tolvajlását, merészen ezt mondta: „A világ nagy csalója ez a bráhmaña,

megérdemli, hogy kivégezzük, uram, hiszen beismerte a lopást. Ó, királyok legnagyobb bölcse, nem szabad megbízni egy tolvaj szavában. Ellopta a drágaköveket, és hazudik. Ha ezt a veszélyes tolvajt nem öleted meg, ó, király, akkor dicső birodalmad a tolvajok országává lesz.” Néhányan egyetértettek a miniszterrel, de a bráhmána az igazságos királyra pillantott, és beszédbe kezdett: „A miniszter szerint kétségtelen, hogy én loptam el mindent, csak mert elloptam az egyik drágakövet. A bizonyíték erre az ő szava lenne. Ha úgy óhajtod, akkor meg is fogsz ötletni, nem kétséges. Ámde van valami, amit javasolnék színed előtt. Királyom, előbb motoztasd meg a világosan szóló minisztert, s kérlek, csak azután öless meg. Amelyik drágakövet én loptam el, az itt van, nézd!” Így szólt, s a király kezébe adta azt, majd újra szólt a királyhoz: „Akinél az a két drágakő van, amelyek ehhez hasonlóak, azt ki kell végezni, még akkor is, ha egyébként az életedet is rábíznád. Ha valaki korábban egyedül ment a kincstárba, akkor világos, hogy az lopta el, és ez csak a miniszter lehet. Őt kell megbüntetni, mint a tolvajokat szokás, ha nincs igazam, akkor viszont engem. Ha a sors úgy akarja, akkor miután megmotoztattad, őt fogja várni a halál. Vajon kit fogsz utána kinevezni miniszterednek?” E következetes beszédet hallva a király ránézett négy szolgájára, akik bátrak voltak, mint a büszke tigris, és ezt parancsolta nekik: „Urak, motozzátok meg ezt a minisztert!” A szúrós tekintetű szolgák félelmetes dühvel nekiláttak az alapos motozásnak. Megmotozták tetőtől talpig, s mindenki szeme láttára megtalálták nála a két hibátlan, derékövben lapuló drágakövet, majd átadták a királynak. Amint a király megpillantotta a két drágakövet, keblére ölelte a bráhmanát, és ezt mondta: „Nyilvánvaló, hogy csakis te lehetsz a legjobb miniszter. Ez a drágakő pedig legyen a tiéd.” Miután pedig a minisztert kivégezték, az összes utcán kihirdették tolvajlását hangos kürtszóval. A gonosz miniszter számára különleges kivégzést rendelt el a király, majd bevezette a bráhmanát gyűléstermébe. A bráhmána pazar hintóban, jakfark legyezővel és egyebekkel feldíszítve, hős fegyveres katonák kíséretében, gazdagon felékesítve indult el a főúton hazafelé, miközben dobok és kürtök hangjai hasítottak keresztül az égen. Az előke-lő kasztúák tömegei kedves szavakkal dicsérték a bráhmanát. Miután az ünnepelet megérkezett házához, üdvözölte az időseket. Majd azon nyomban felékesítette a házát, és csillogó arannyal meg drágakövekkel díszített győzelmi zászlókkal lobogozta fel. S válogatott mesterekkel együtt élt ott feleségeikkel és fiaikkal nagy gazdagságban. Varuna drágakövének hála a király attól a naptól fogva a szerelem istenéhez hasonlóan nem ismert betegséget. Kubéra drágaköve révén pedig a gazdagsága teljesedett ki, s napról napra egyre fényesebben uralkodott palotájában. A király új miniszterére bízta királyságát, ő maga pedig lóáldozatot és más áldozatokat mutatott be, és a dharma útját követte. Figyelmét egyedül a királyi jogának szentelte, amelyben tökéletességre jutott az átmanra vonatkozó tudásról, s így a Gondolat Nélküli állapotot elérve megszabadult. A miniszter pedig az éhség gyötrelmétől szabadult meg, s ezután mindig bőségben és boldogságban élt. Felesége igaz érényekkel bíró fiúgyermeket szült a számára. A jóga révén a bráhmána, aki páratlan hírnévre tett szert a föld kerekén, még akkor is elégedett tudott maradni lelkében,

amikor a birodalom ügyes-bajos dolgaival volt elfoglalva. A tolvajok pedig hallván Dharmaszangrahin eme tolvajlását, megszégyenültek, és teljesen felhagytak mesterségükkel. Dharmakétunak, a nagy királynak a gondjai olyannak tűntek, mint régen Manu, Mandhatri vagy más ősök gondjai. A miniszter és a király hosszú életet éltek a földön, majd gyermekeikre hagyományozták vagyonukat, és együtt távoztak a Kailászára. Ez „Az erényes tolvajlás elixírje”-nek története. Legyen a műértő emberek öröme ez az üdvösséget hozó mű!

„Az erényes tolvajlás elixírje”-t a Szinhalá városbeli Szubbarajakovida fia, Dharmarádzsa másolta.